

Folketingets Miljøudvalg
samt
Folketingets
Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

28. september 2012

Opfordring til Folketinget om at revurdere den igangværende implementering af EU's vandrammedirektiv herunder randzonenloven.

Ud fra helt saglige grunde bør Folketinget ikke betænke sig på, at revurdere den igangværende implementering af EU's vandrammedirektiv herunder randzonekravene. I stedet bør man lægge kravene i VMP III til grund for implementeringen af direktivet suppleret med målrettede løsninger i form af f. eks. strategisk anlagte minivådområder. Samtidig bør man få tilvejebragt et måle/overvågningsprogram, der kan skabe langt større sikkerhed omkring Folketingets beslutningsgrundlag.

Ved en sådan politisk valgt løsning, giver Folketinget sig selv den nødvendige tænkepause. Man eliminerer samtidig de omfattende negative samfundsøkonomiske konsekvenser herunder også, at 12.000 - 14.000 familier med tilknytning til landbruget bliver berørt af, at den igangværende implementering fører til, at deres arbejdsplads lukkes.

Vi skal i det følgende begrunde vores henvendelse og opfordring:

Stor usikkerhed om grundlæggende forudsætninger

Ved Folketingets høring mandag den 17. september 2012 blev der sat spørgsmålstegn ved det faglige og juridiske grundlag for den igangværende implementering af EU's vandrammedirektiv. For os bekræftede høringen, at vandplanernes grundlæggende forudsætninger, hviler på usikre beregninger og skøn, der - hvis de bliver fastholdt - resulterer i omfattende samfundsøkonomiske konsekvenser og arbejdsløshed.

Principskitse for beregning af indsatsbehovet

Den usikre størrelse af N-udledning til vandmiljøet i 2015
÷
Den usikre opgørelse af den N - udledning, der er nødvendig til sikring af "god økologisk tilstand"
=
Det med stor usikkerhed opgjorte indsatsbehov med tilhørende indsatskrav

Usikkerheden omkring indsatsbehovet i både 1. og 2. planperiode, er jf. principskitsen forskellen mellem den usikre størrelse af den forventede N-udledning til vandmiljøet i 2015 og tilsvarende usikre størrelse af den N-udledning, der er nødvendig for at sikre "god økologisk tilstand" i vandområderne!

Da der tilsvarende er en betydelig usikkerhed omkring anvendelsen af ålegræsværktøjet, der skal anvendes som mål for effekten af indsatsen, kender man reelt ikke størrelsen af indsatsbehovet og af de indsatskrav, der er nødvendig i de to planperioder for at opnå "god økologisk tilstand" i vandmiljøet!

Trods den store usikkerhed omkring alle de grundlæggende forudsætninger, har man politisk valgt et stort indsatsbehov og mest indgribende indsatskrav!

Mener Folketinget, at dette er et acceptabelt beslutningsgrundlag for en så omfattende og indgribende lovgivning?

Af et notat dateret 10. januar 2012 fra DCE fremgår (citat), at "den relative usikkerhed på den samlede årlige kvælstofbelastning til danske farvande er 20-25 %".

Fra faglig/videnskabelig hold (Stiig Markager) blev det ved høringen tilkendegivet (citat fra skriftlig indlæg)

at "de nuværende tilførsler skal reduceres med 20 til 40 procent for at opnå en god miljøtilstand";

Vi overlader til Folketinget at vurdere troværdigheden af dette, når det i samme åndedrag siges,

at "ingen kan svare meningsfyldt på, hvor meget de samlede danske N-udledninger skal reduceres for at opnå "god økologisk tilstand", at "den nationale målsætning for kvælstof bør udskiftes med tålegrænser for de enkelte marine områder", og at "det vil tage to til tre årtier at opnå en god økologisk tilstand".

Vil Folketinget fastholde og lægge navn til den nuværende implementering med de dertilhørende indsatskrav, når ingen meningsfyldt kan svare på, hvor meget N-udledningerne skal reduceres?

Usaglig udmøntning af indsatskrav - dobbeltregulering

Det grundlag indsatskravene er fastlagt og udmøntet på, svækker efter vores opfattelse den faglige, juridiske og politiske troværdighed omkring grundlaget for den igangværende implementering af vandrammedirektivet, som vandplanerne er udtryk for!

De generelt udformede indsatskrav kvæler mulighederne og incitamentet for produktion og bosætning i mange områder, specielt i oplandet til Limfjorden!

Fra faglig/videnskabelig hold påpeges, at den aktuelle tilstand i visse vandområder bl.a. i dele af Limfjorden ikke umiddelbart nødvendiggør yderligere nævneværdig N-reduktion. Alligevel bliver store sammenhængende landbrugsarealer i oplandet til disse områder pålagt omfattende dyrkningsrestriktioner og 10 meter brede randzoner m.v. helt uden hensyntagen hertil!

Hertil kommer, at store sammenhængende arealer også bliver pålagt de samme omfattende restriktioner og krav, selv om N-udledningen fra markerne er reduceret til et lavt niveau fra naturens hånd (stor denitrifikation i jorden), og selv om alt drænvandet fra de bagvedliggende arealer ledes gennem et minivådområde og ud i vandløbet.

Et af landbrugsgruppens medlemmer har over en længere periode fået gennemført målinger, der viser, at der i drænvandet fra markerne til ejendommen på de 200 ha, er der under 1 mg Total-N /liter. Alligevel bliver den pågældende landmandsfamilie pålagt indsatskrav og randzoner, der betyder tab og meromkostninger på 400.000 kr. om året, svarende til 2.000,- kr./ha/år.

Mener Folketinget det er udtryk for en saglig og nødvendig implementering af EU direktivet?

Vi mener, det er topmål af en usaglig og uacceptabel regulering, som medlemmer af Folketinget bør afstå fra at lægge navn til!

Det er samtidig eksempler på den dobbeltregulering, som vandplanerne fører med sig. Et synspunkt der under høringen blev omtalt i Helle Tegner Anker's indlæg.

Risikoen for en politisk unødvendig overimplementering er ikke blot nærliggende - den er en realitet!

Implementeringen af direktivet bør påkalde sig fornyet politisk opmærksomhed og handling?

Oplandet til Limfjorden udgør godt 1/5 af landbrugsarealet og produktionen i Danmark. På et meget usikkert og utilstrækkeligt grundlag, har man fastlagt indsatsbehov og indsatskrav, der betyder, at landbrugene i oplandet belastes med EU's skrappeste dyrkningsrestriktioner og nu også 10 meter dyrkningsfri randzoner langs vandløbene.

Dertil kommer krav om reduceret/ophør af vedligeholdelsen af vandløb i et opland, der er præget af flade, lavtliggende landbrugsarealer gennemskåret af vedligeholdelseskrævende vandløb med en fra naturens hånd meget lav vandhastighed. Vandløb, der kræver flere årlige tilbagevendende grødeskæringer, med henblik på at sikre de afvandingsmæssige forhold og dermed mulighederne for produktion og bosætning i landsdelen.

Fejlklassificeringen af vandløb

I DMU-rapporten fra 2004, "Anvendelse af Vandrammedirektivet i danske vandløb", side 80, skriver DMU følgende:

"Danske vandløb har gennem årene været udsat for betydelig fysisk påvirkning i form af rørlægning og kanalisering. På strækningbasis betyder dette, at ca. 90 procent af vores vandløb er blevet reguleret.

Derudover foretages i de fleste vandløb et til flere årlige tilbagevendende grødeskæringer med henblik på at sikre de afvandingsmæssige forhold. Som følge af ovenstående kan det derfor antages at hovedparten af de danske vandløb kan klassificeres som HMWB (Heavily Modified Water Bodies, red.)"

Mener Folketinget, at det er sagligt at klassificere 90% af vandløbene som naturlige, når DMU mener, at hovedparten af vandløbene kan klassificeres som HMWB?

I lyset af konsekvenserne mener vi det ikke. Og vi opfordrer kraftigt Folketinget til at få vandløbene omklassificeret.

Samfundsøkonomiske konsekvenser - ikke en gratis omgang

Med mindre Folketinget trækker hårdt i nødbremsen - hvilket der er alt mulig grund til at gøre - står vi over for meget omfattende og meget negative erhvervs- og samfundsøkonomiske konsekvenser, jf. de beregninger som Landbrug & Fødevarer har gennemført.

De planlagte indsatskrav betyder tvangsafvikling af produktionen på mindst 100.000 ha god produktiv landbrugsjord til en værdi på omkring 15 mia. kr.

Også de 50.000 ha der kræves udlagt med efterafgrøder i oplandet til fjorden (140.000 ha i hele landet) vil blive et dyrt bekendtskab for erhvervet og for samfundet. De fastlagte datokrav for kan i landets nordlige region slet ikke efterleveres i praksis.

De store og omfattende samfunds- og erhvervsmæssige tab og lukning af arbejdspladserne er et resultat af forbud mod dyrkning af god produktiv landbrugsjord, forsumpning af store vandløbsnære landbrugsarealer, nedgang i husdyrproduktionen, nedgangen i høstudbyttet, voldsomt stigende omkostninger, voldsom forringet kreditværdighed og en langt dårligere konkurrenceevne.

Samlet set vil de planlagte - men højst usikre - indsatskrav koste erhvervet og dermed samfundet tab på mindst 6-7 mia. kr. om året.

Det vil være bemærkelsesværdigt, at man i en tid med udsigt til at tusindvis af arbejdspladser i samfundet lukker, ser bort fra, at yderligere 12.000-14.000 landbrugsrelaterede arbejdspladser lukkes som følge af Folketingets miljøpolitiske beslutninger. Heraf omkring 5.100 arbejdspladser i kraft af indsatskravene i oplandet til Limfjorden.

Den planlagte implementering af EU direktivet bliver sammen med randzonerne og kravet om yderligere efterafgrøder ikke en gratis omgang, hverken for de mange familier, hvis arbejdsplads har tilknytning til landbrugserhvervet eller for samfundsøkonomien som helhed!

Randzoner

Organisationen Landbrug & Fødevarer vurderer i et notat fra 3. september 2012, at randzonekravene medfører en reduktion i beskæftigelsen på yderligere 1.910 personer, et tab i værditilvækst på 780 mio. kr. og en tabt eksportværdi på 730 mio. kr.

I det dystre perspektiv er der behov for at udnytte de alternative og langt billigere løsninger.

For at sikre hensynet til produktionen og miljøet bedst muligt, har to af landbrugsgruppens medlemmer på eget initiativ etableret effektive minivådområder. Det ene - et åbent anlæg - på 1 ha og får tilført drænvandet fra marker på knap 100 ha. Det andet - et filteranlæg - på 0,1 ha får tilført drænvand fra et areal på godt 100 ha. Alligevel bliver landbrugene pålagt indsatskrav og randzoner, som om de to meget effektivt fungerende minivådområder overhovedet ikke eksisterer.

Mener Folketinget det er rimeligt?

Vi håber, at vi med henvendelsen og de her nævnte eksempler bidrager til, at Folketinget revurderer den igangværende implementering af EU's vandrammedirektiv.

Der er et gammelt visdomsord der siger: "Et demokratis styrke viser sig kun ved, at man i tide erkender fejl og får dem rettet, inden de bliver til virkelighed!"

Venlig hilsen
Landbrugsgruppen

Martin Gregersen, Rævhedvej 41, 9440 Aabybro
Lars Jørgen Larsen, Omfartsvejen 1, Kaas, 9490 Pandrup
Niels Erik Larsen, Søndergaardsvej 35, Fristrup, 9440 Aabybro,
Lars Dam Jensen, Aastrupvej 61, 9440 Aabybro
Mogens Kristiansen, Tranumvej 180, Birkelse, 9440 Aabybro
Johnny Madsen, Rævhedevej 33, 9440 Aabybro
Jørgen Skeel, Kammerherrensvej 49, 9440 Aabybro
Carsten Søborg, Tranumvej 22, Birkelse, 9440 Aabybro
Kristian Østergaard, Gl. Landevej 150, Ryaa, 9440 Aabybro
Per Østerrøgild, Fristrupvej 6, 9460 Brovst

Landbrugsproduktion:

Ovennævnte driver i alt ca. 4.500 ha landbrugsjord i oplandet til Limfjorden (Jammerbugt Kommune).

- 5 har husdyrproduktion: 4 har kvæghold på til sammen 660 malkekøer med en årlig produktion på godt 6 mio. kg. mælk og 1 har svineproduktion med en årlig leverance på 14.000 svin til slagteri.
- 5 har ren planteproduktion med bl.a. stor kartoffelproduktion, der er betinget af vandingstilladelse